

Förbudet mot att ge personer som inte är bosatta i Nederländerna tillträde till nederländska "coffee-shops" är förenligt med unionsrätten

Denna inskränkning är motiverad med hänsyn till målet att bekämpa narkotikaturism och de olägenheter som den för med sig. Detta mål hänför sig såväl till upprätthållandet av allmän ordning som till skyddet för medborgarnas hälsa, vilket gäller såväl på medlemsstatsnivå som unionsnivå

Enligt lagen om narkotika av år 1976 (Opiumwet 1976) är innehav, handel, odling, transport, tillverkning, import och export av narkotika, inbegripet cannabis och dess derivat, förbjudna i Nederländerna. Denna stat tillämpar dock en toleranspolitik gentemot cannabis. Denna toleranspolitik har bland annat medfört inrättandet av så kallade coffee-shops, där det huvudsakligen säljs och konsumeras cannabis, vilken betecknas som "lätt narkotika". Lokala myndigheter kan bevilja etablering av sådana inrättningar under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. I många coffee-shops säljs även alkoholfria drycker och matvaror.

I syfte att minska, eller till och med förhindra, narkotikaturismen beslutade Maastrichts kommunfullmäktige, den 20 december 2005, att införa ett bosättningskriterium i ordningsföreskrifterna för Maastrichts kommun. Därmed förbjöds en innehavare av en coffee-shop att ge personer som inte faktiskt är bosatta i Nederländerna tillträde till inrättningen.

Marc Michel Josemans driver i Maastrichts kommun coffee-shop Easy Going. Med anledning av att det vid två tillfällen konstaterats att personer som inte var bosatta i Nederländerna hade getts tillträde till denna coffee-shop, beslutade Burgemeester van Maastricht (Maastrichts borgmästare), den 7 september 2006, att tillfälligt stänga inrättningen.

Marc Michel Josemans begärde omprövning av detta beslut. Marc Michel Josemans hävdade att de aktuella föreskrifterna utgör en oberättigad särbehandling av unionsmedborgarna och att, i synnerhet, personer som inte är bosatta i Nederländerna nekas möjlighet att köpa alkoholfria drycker och matvaror i en coffee-shop, i strid med unionsrätten. Raad van State (högsta förvaltningsdomstolen), vid vilken målet anhängiggjorts, har framställt en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen.

Domstolen erinrar inledningsvis om att narkotikans skadlighet, inbegripet hampabaserad narkotika såsom cannabis, är allmänt erkänd, och att försäljning av narkotika därför är förbjuden i alla medlemsstater, med undantag för en strängt övervakad handel för medicinska och vetenskapliga ändamål. Denna rättsliga situation överensstämmer såväl med olika internationella dokument, bland annat flera konventioner inom ramen för Förenta nationerna, som medlemsstaterna har varit med om att utarbeta eller anslutit sig till, som med unionsrätten.

Eftersom det är förbjudet att släppa ut narkotika i det ekonomiska kretsloppet och handeln inom unionen, kan en innehavare av en coffee-shop inte åberopa den fria rörligheten eller icke-diskrimineringsprincipen beträffande en verksamhet som består i försäljning av cannabis.

När det gäller försäljningen av alkoholfria drycker och matvaror i sådana inrättningar, har Burgemeester van Maastricht, den nederländska, den belgiska och den franska regeringen hävdat att sådan verksamhet är helt underordnad försäljningen av cannabis och inte kan ha någon inverkan på avgörandet av tvisten.

Domstolen godtar inte denna ståndpunkt utan anser att sådana innehavare med giltig verkan kan åberopa den fria rörligheten i detta sammanhang.

Enligt domstolen utgör försäljningen av alkoholfria drycker och matvaror i coffee-shops en restaurang- eller caféverksamhet. De aktuella föreskrifterna ska således prövas mot bakgrund av friheten att tillhandahålla tjänster.

Domstolen konstaterar att det föreligger en inskränkning av denna frihet, i den mån som innehavare av coffee-shops inte har rätt att sälja lagliga produkter till personer som är bosatta i andra medlemsstater och då dessa personer är uteslutna från att åtnjuta dessa tjänster.

Denna inskränkning är emellertid motiverad med hänsyn till målet att bekämpa narkotikaturism och de olägenheter som den för med sig.

De aktuella föreskrifterna syftar nämligen till att få de olägenheter att upphöra som orsakas av att ett stort antal turister söker sig till coffee-shops i Maastrichts kommun för att köpa och konsumera cannabis. Enligt uppgifter från Burgemeester van Maastricht, drar kommunens fjorton coffee-shops till sig cirka 10 000 besökare per dag och strax över 3,9 miljoner besökare per år. Av samtliga besökare är 70 procent inte bosatta i Nederländerna.

Burgemeester van Maastricht och den nederländska regeringen har påpekat att de problem som är kopplade till försäljningen av "lätt narkotika" i denna kommun, såsom olika former av olägenheter och kriminalitet samt ett ökande antal platser för olaglig försäljning av narkotika, även "tung narkotika", har förvärrats av narkotikaturismen. Den belgiska, den tyska och den franska regeringen har framhållit de störningar av den allmänna ordningen som detta fenomen, inbegripet olaglig export av cannabis, för med sig i andra medlemsstater än Nederländerna, i synnerhet i angränsande stater.

Domstolen framhåller i detta hänseende att bekämpandet av narkotikaturism och de olägenheter som den för med sig omfattas av kampen mot narkotika. Denna kamp syftar såväl till att upprätthålla allmän ordning som till att skydda medborgarnas hälsa, vilket gäller såväl på medlemsstatsnivå som på unionsnivå. Dessa mål utgör ett legitimt intresse som i princip motiverar inskränkningar i de skyldigheter som följer av unionsrätten. Detta gäller även för en grundläggande frihet, såsom friheten att tillhandahålla tjänster.

Domstolen understryker att ett förbud mot att ge personer som inte är bosatta i landet tillträde till coffee-shops utgör en åtgärd som i väsentlig utsträckning kan begränsa narkotikaturismen och följaktligen minska de problem som orsakas av denna.

När det gäller möjligheten att vidta åtgärder som innebär en mindre inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster, konstaterar domstolen att enligt uppgifter som lämnats av Burgemeester van Maastricht och den nederländska regeringen har andra åtgärder som genomförts för att bekämpa narkotikaturismen och de olägenheter som den för med sig emellertid visat sig vara otillräckliga och ineffektiva för att uppnå det eftersträlvade målet.

När det särskilt gäller möjligheten att medge personer som inte är bosatta i landet tillträde till coffee-shops samtidigt som de inte tillåts köpa cannabis, påpekar domstolen att det inte är lätt att kontrollera och noggrant övervaka att detta preparat varken erbjuds personer som inte är bosatta i landet eller konsumeras av sådana personer. Vidare kan det befaras att ett sådant angreppssätt främjar olaglig handel eller att i landet bosatta personer inne i coffee-shops säljer cannabis vidare till personer som inte är bosatta i landet.

Domstolen har i övrigt påpekat att de aktuella föreskrifterna inte hindrar att en person som inte är bosatt i Nederländerna beger sig till andra restaurang- eller caféinrättningar i Maastrichts kommun för att där konsumera alkoholfria drycker och matvaror. Enligt den nederländska regeringen uppgår antalet sådana inrättningar till fler än 500.

PÅPEKANDEN: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)." ☎ (+32) 2 2964106